Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 26ης Μαρτίου 2020*

«Προδικαστική παραπομπή – Άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ – Κράτος δικαίου – Αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης – Αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών – Πειθαρχικό καθεστώς των εθνικών δικαστών– Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου – Άρθρο 267 ΣΛΕΕ – Παραδεκτό – Ερμηνεία αναγκαία για την έκδοση αποφάσεως εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου – Έννοια»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-558/18 και C-563/18,

με αντικείμενο δύο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τις οποίες υπέβαλαν το Sąd Okręgowy w Łodzi (πρωτοδικείο Łódź, Πολωνία) (C-558/18) και το Sąd Okręgowy w Warszawie (πρωτοδικείο Βαρσοβίας, Πολωνία) (C-563/18), με αποφάσεις της 31ης Αυγούστου 2018 και της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 3 Σεπτεμβρίου 2018 και στις 5 Σεπτεμβρίου 2018, αντιστοίχως, στο πλαίσιο των δικών

Miasto Łowicz

κατά

Skarb Państwa – Wojewoda Łódzki,

παρισταμένων των:

Prokurator Generalny, εκπροσωπούμενου από την Prokuratura Krajowa, προηγουμένως από την Prokuratura Regionalna w Łodzi,

Rzecznik Praw Obywatelskich (C-558/18),

και

Prokurator Generalny, εκπροσωπούμενος από την Prokuratura Krajowa, προηγουμένως από την Prokuratura Okręgowa w Płocku (C-563/18),

κατά

VX,

WW,

XV (C-513/18),

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, A. Prechal (εισηγήτρια), M. Βηλαρά, E. Regan, L. S. Rossi και P. G. Xuereb, προέδρους τμήματος, M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C. Toader, K. Jürimäe, K. Λυκούργο και N. Piçarra, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: E. Tanchev

γραμματέας: M. Aleksejev, προϊστάμενος διοικητικής μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 18ης Ιουνίου 2019,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– το Skarb Państwa – Wojewoda Łódzki, εκπροσωπούμενο από τους J. Zasada και L. Jurek,

– ο Prokurator Generalny, εκπροσωπούμενος από την Prokuratura Krajowa, διά των A. Reczka, S. Bańko, B. Górecka και J. Szubert,

– ο Rzecznik Praw Obywatelskich, εκπροσωπούμενος από τους M. Taborowski και M. Wróblewski,

– η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους B. Majczyna και P. Zwolak, επικουρούμενους από τον W. Gontarski, adwokat,

– η Λεττονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις I. Kucina και V. Soņeca,

– η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. K. Bulterman και C. S. Schillemans,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την K. Herrmann και τον H. Krämer,

– η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τις I. O. Vilhjálmsdóttir και C. Howdle,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ.

2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν, αφενός, στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Miasto Łowicz (Δήμου Łowicz, Πολωνία) και του Skarb Państwa – Wojewoda Łódzki (Δημοσίου Ταμείου – περιφέρεια Łódź, Πολωνία, στο εξής: Δημόσιο Ταμείο), σχετικά με αίτημα καταβολής κρατικής επιχορήγησης (υπόθεση C-558/18), και, αφετέρου, στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας κατά των VX, WW και XV λόγω συμμετοχής σε απαγωγές με σκοπό την προσπόριση περιουσιακού οφέλους (υπόθεση C-563/18).

Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

3 Όπως προκύπτει από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου στην υπόθεση C-558/18, ο Δήμος Łowicz ενήγαγε το Δημόσιο Ταμείο ενώπιον του Sąd Okręgowy w Łodzi (πρωτοδικείου Łódź, Πολωνία) με αίτημα την καταβολή, κατ' εφαρμογήν του ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (νόμου περί εσόδων των φορέων τοπικής αυτοδιοικήσεως), της 13ης Νοεμβρίου 2003 (Dz. U. του 2018, θέση 317), ποσού ύψους 2 357 148 πολωνικών ζλότυ (PLN) (περίπου 547 612 ευρώ) στο πλαίσιο της επιχορήγησης προς κάλυψη των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε ο εν λόγω δήμος λόγω της ασκήσεως, κατά το χρονικό διάστημα από το 2005 έως το 2015, ορισμένων αρμοδιοτήτων που του ανατέθηκαν στον τομέα της δημόσιας διοικήσεως.

4 Κατόπιν ανακοπής ασκηθείσας εκ μέρους του Δημόσιου Ταμείου, η εκδοθείσα κατά το πρώτο στάδιο της κύριας δίκης διαταγή πληρωμής απώλεσε την εκτελεστότητά της, οπότε η υπόθεση εξετάζεται επί του παρόντος στο πλαίσιο της τακτικής διαδικασίας. Κατά το αιτούν δικαστήριο, είναι πολύ πιθανό, λαμβανομένων υπόψη των αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά την εν λόγω διαδικασία, η απόφαση που θα εκδοθεί στην υπόθεση αυτή να είναι δυσμενής για το Δημόσιο Ταμείο.

5 Όσον αφορά την υπόθεση C-563/18, από την απόφαση περί παραπομπής που εξέδωσε το Sąd Okręgowy w Warszawie (πρωτοδικείο Βαρσοβίας, Πολωνία) προκύπτει ότι οι VX, WW και XV διώκονται ποινικώς, ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου, λόγω συμμετοχής σε δύο απαγωγές, οι οποίες διαπράχθηκαν το 2002 και το 2003 αντιστοίχως, και οι οποίες είχαν ως συνέπεια τη στέρηση της ελευθερίας των θυμάτων με σκοπό να αποκομισθεί περιουσιακό όφελος. Οι VX, WW και XV, οι οποίοι ομολόγησαν τα προσαπτόμενα σε αυτούς πραγματικά περιστατικά και συνεργάσθηκαν με τις διωκτικές αρχές, ζήτησαν να υπαχθούν στο καθεστώς των «συνεργαζόμενων μαρτύρων» («mały świadek koronny»), στοιχείο το οποίο θα υποχρεώσει το αιτούν δικαστήριο να εξετάσει το ενδεχόμενο να τους επιβληθεί κατ' εξαίρεση μειωμένη ποινή βάσει των διατάξεων του ποινικού κώδικα.

6 Στις αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως γίνεται λόγος για φόβους ασκήσεως πειθαρχικών διώξεων κατά των δικαστών των μονομελών δικαστικών σχηματισμών που εκδικάζουν τις υποθέσεις των κύριων δικών, σε περίπτωση κατά την οποία αποφανθούν κατά τον τρόπο που εκτέθηκε, αντιστοίχως, στις σκέψεις 4 και 5 της παρούσας αποφάσεως.

7 Οι φόβοι αυτοί προκαλούνται, κατ' ουσίαν, από το ότι, συνεπεία διαφόρων νομοθετικών μεταρρυθμίσεων που πραγματοποιήθηκαν πρόσφατα στην Πολωνία, δεν διασφαλίζεται πλέον η αντικειμενικότητα και η αμεροληψία των πειθαρχικών διαδικασιών κατά δικαστικών λειτουργών, με αποτέλεσμα να θίγεται η ανεξαρτησία των αιτούντων δικαστηρίων.

8 Τα εν λόγω δικαστήρια εκτιμούν συναφώς, κατά πρώτον, ότι προκαλεί προβληματισμό η σύνθεση του Izba Dyscyplinarna Sądu Nawyższego (πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία), το οποίο έχει προσφάτως συσταθεί στο πλαίσιο του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του ustawa o Sądzie Najwyższym (νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. του 2018, θέσεις 5, 650, 771, 847, 848, 1045, 1443), και το οποίο καλείται, δυνάμει του ιδίου νόμου, να επιλαμβάνεται πειθαρχικών υποθέσεων όσον αφορά δικαστές, τόσο σε πρώτο βαθμό όσο και κατ' έφεση.

9 Συγκεκριμένα, όπως επισημαίνεται, οι δικαστές που θα υπηρετούν στο πειθαρχικό τμήμα αυτό διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατόπιν προτάσεως του Krajowa Rada Sądownictwa (Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, Πολωνία). Λόγω, όμως, των πρόσφατων τροποποιήσεων του ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου), της 12ης Μαΐου 2011 (Dz. U. του 2011, θέση 714), με τον ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (νόμο περί τροποποιήσεως του νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου και ορισμένων άλλων νόμων), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. de 2018, θέση 3), το

Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο, του οποίου 15 μέλη με την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού θα εκλέγονται πλέον από τη Sejm (Δίαιτα), και όχι, όπως προγενέστερα, από τους συναδέλφους τους, δεν αποτελεί πλέον, κατά τα αιτούντα δικαστήρια, όργανο ανεξάρτητο από την πολιτική εξουσία.

10 Κατά δεύτερον, όπως επισημαίνουν τα αιτούντα δικαστήρια, το ως άνω Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο υπό τη νέα σύνθεσή του κατέστη το ίδιο οιονεί πειθαρχικό όργανο, δεδομένου ότι είναι αρμόδιο να εκδικάζει τις προσφυγές κατά των αποφάσεων των προέδρων δικαστηρίων με αντικείμενο τις μεταθέσεις δικαστών σε άλλα δικαστικά τμήματα. Επιπλέον, πάρα πολλοί πρόεδροι δικαστηρίων διορίσθηκαν από τον νυν Υπουργό Δικαιοσύνης, ορισμένοι δε εξ αυτών εξελέγησαν ως μέλη του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου.

11 Κατά τρίτον, κατά τα αιτούντα δικαστήρια, με τις νέες διατάξεις οι οποίες προστέθηκαν στον ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (νόμο περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων), της 27ης Ιουλίου 2001 (Dz. U. του 2018, θέσεις 23, 3, 5, 106, 138, 771, 848, 1000, 1045, 1443), και οι οποίες αφορούν την ισχύουσα πειθαρχική διαδικασία κατά των δικαστών των τακτικών δικαστηρίων, ανατέθηκε στον Υπουργό Δικαιοσύνης, ο οποίος ασκεί ταυτόχρονα και καθήκοντα Γενικού Εισαγγελέα, ουσιαστικά απεριόριστη εξουσία στον τομέα αυτόν.

12 Συγκεκριμένα, όπως επισημαίνουν τα αιτούντα δικαστήρια, ο Υπουργός Δικαιοσύνης είναι αρμόδιος, πρώτον, να ορίζει τον υπεύθυνο πειθαρχικών διαδικασιών για τις υποθέσεις που αφορούν δικαστές οι οποίοι υπηρετούν στα τακτικά δικαστήρια, δεύτερον, να ζητεί τη διενέργεια έρευνας και, σε περίπτωση αρνήσεως του υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών να κινήσει πειθαρχική διαδικασία, να τον υποχρεώνει στην κίνηση τέτοιας διαδικασίας, τρίτον, να ορίζει ad hoc υπεύθυνο πειθαρχικών διαδικασιών για την εξέταση συγκεκριμένης υποθέσεως και, τέταρτον, να ορίζει τους δικαστές που θα ασκούν πειθαρχικά καθήκοντα στα δευτεροβάθμια δικαστήρια.

13 Επιπλέον, η σημαντική εξουσία ασκήσεως επιρροής η οποία ανατίθεται όπως εκτέθηκε ανωτέρω στον Υπουργό Δικαιοσύνης δεν συνοδεύεται από προσήκουσες εγγυήσεις. Πρώτον, ο κατά νόμον ορισμός των παραβάσεων που δύνανται να έχουν ως συνέπεια την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων εις βάρος των δικαστικών λειτουργών είναι, κατά τα αιτούντα δικαστήρια, ασαφής. Δεύτερον, οι πειθαρχικές διαδικασίες μπορούν να διεξάγονται ακόμη και σε περίπτωση δικαιολογημένης απουσίας του δικαστή κατά του οποίου κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία και του εκπροσώπου του. Τρίτον, είναι πλέον δυνατή η χρήση στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών παρανόμως κτηθέντων αποδεικτικών στοιχείων. Τέταρτον, δεν υφίσταται καμία εγγύηση όσον αφορά τη χρονική διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας. Πέμπτον, ο Υπουργός Δικαιοσύνης μπορεί να ζητήσει να κινηθεί εκ νέου πειθαρχική διαδικασία έως και πέντε έτη μετά την περάτωση της αρχικής ή την έκδοση αποφάσεως, σε περίπτωση κατά την οποία ανακύψουν νέα στοιχεία.

14 Τα αιτούντα δικαστήρια φρονούν ότι με τις ως άνω εκτεθείσες πειθαρχικές διαδικασίες παρέχεται στη νομοθετική και την εκτελεστική εξουσία μέσο απομακρύνσεως των δικαστών των οποίων οι αποφάσεις δεν είναι της αρεσκείας των εξουσιών αυτών και, διά του αποτρεπτικού αποτελέσματος που έχει για τους δικαστές αυτούς η προοπτική κινήσεως τέτοιας διαδικασίας, μέσο ασκήσεως επιρροής επί των δικαστικών αποφάσεων που εκδίδουν.

15 Κατά τα εν λόγω δικαστήρια, από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι, ενόψει της αποφάσεως που θα εκδώσει καθένα από τα δικαστήρια αυτά στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί στο πλαίσιο της κύριας δίκης, απαιτείται, καταρχάς, να αποφανθεί επί του ζητήματος αν οι προμνημονευθέντες εθνικοί κανόνες δικαίου περί πειθαρχικού καθεστώτος των δικαστικών λειτουργών θίγουν την ανεξαρτησία τους, στερώντας, ως εκ τούτου, από τους ενδιαφερομένους το δικαίωμά τους αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας το οποίο κατοχυρώνεται με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ. Η τελευταία αυτή διάταξη, ερμηνευόμενη σε συνδυασμό με το άρθρο 2 και το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, επιτάσσει συγκεκριμένα να διασφαλίζουν τα κράτη μέλη ότι όργανα τα οποία, όπως τα αιτούντα δικαστήρια, δύνανται να

αποφαίνονται επί ζητημάτων απτομένων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης πληρούν τις απαιτήσεις που είναι συμφυείς με το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, απαιτήσεις μεταξύ των οποίων η ανεξαρτησία των εν λόγω οργάνων έχει ουσιώδη σημασία.

16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Okręgowy w Łodzi (πρωτοδικείο Łódź) και το Sąd Okręgowy w Warszawie (πρωτοδικείο Βαρσοβίας) αποφάσισαν το καθένα να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο.

17 Το ερώτημα που υποβλήθηκε από το Sąd Okręgowy w Łodzi (πρωτοδικείο Łódź) έχει ως εξής:

«Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ την έννοια ότι η υποχρέωση προβλέψεως των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, υποχρέωση η οποία απορρέει από την προμνησθείσα διάταξη, αντιτίθεται σε διατάξεις που αυξάνουν σημαντικά τον κίνδυνο να θιγεί η εγγύηση ανεξάρτητης πειθαρχικής διαδικασίας όσον αφορά τους δικαστές στην Πολωνία, λόγω:

1) της πολιτικής επιρροής που ασκείται στη διεξαγωγή των πειθαρχικών διαδικασιών,

2) της δημιουργίας κινδύνου εκμεταλλεύσεως του πειθαρχικού συστήματος για σκοπούς πολιτικού ελέγχου του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων και

3) της δυνατότητας χρησιμοποιήσεως, στο πλαίσιο των πειθαρχικών διαδικασιών κατά των δικαστών, αποδεικτικών στοιχείων τα οποία αποκτήθηκαν παρανόμως;»

18 Το Sąd Okręgowy w Warszawie (πρωτοδικείο Βαρσοβίας) υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ την έννοια ότι η υποχρέωση προβλέψεως των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, υποχρέωση η οποία απορρέει από την προμνησθείσα διάταξη, αντιτίθεται σε διατάξεις οι οποίες αποδυναμώνουν τις εγγυήσεις ανεξάρτητης πειθαρχικής διαδικασίας έναντι των δικαστών στην Πολωνία, λόγω της ασκήσεως πολιτικής επιρροής στη διεξαγωγή των πειθαρχικών διαδικασιών, καθώς και της δημιουργίας κινδύνου εκμεταλλεύσεως του πειθαρχικού συστήματος για σκοπούς πολιτικού ελέγχου του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων;»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

19 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 1ης Οκτωβρίου 2018, αποφασίσθηκε η συνεκδίκαση των υποθέσεων C-558/18 και C-563/18 προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας, καθώς και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

20 Κατά την έγγραφη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, το Sąd Okręgowy w Łodzi (πρωτοδικείο Łódź), με επιστολές της 7ης και της 11ης Δεκεμβρίου 2018, και το Sąd Okręgowy w Warszawie (πρωτοδικείο Βαρσοβίας), με επιστολές της 30ής Οκτωβρίου και της 12ης Δεκεμβρίου 2018, γνωστοποίησαν στο Δικαστήριο ότι έκαστος εκ των δύο δικαστών που είχαν υποβάλει σε αυτό τα προδικαστικά ερωτήματα στο πλαίσιο των εν λόγω υποθέσεων κλήθηκε από αναπληρωτή του υπεύθυνου πειθαρχικών υποθέσεων που είναι αρμόδιος για τις υποθέσεις οι οποίες αφορούν τους δικαστές που υπηρετούν στα τακτικά δικαστήρια προκειμένου να καταθέσει ως μάρτυρας σε ακροαματική διαδικασία σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι δικαστές αυτοί υπέβαλαν τα εν λόγω προδικαστικά ερωτήματα και σχετικά με το ενδεχόμενο προσβολής της δικαστικής ανεξαρτησίας, καθόσον υποστηρίζεται ότι οι ως άνω δύο δικαστές δεν εξέδωσαν τις αποφάσεις τους περί παραπομπής κατά αυτόνομο τρόπο.

21 Στις εν λόγω επιστολές, τα δύο αιτούντα δικαστήρια επισημαίνουν επίσης, αφενός, ότι, κατά τις εν λόγω ακροαματικές διαδικασίες, τέθηκαν στους οικείους δικαστές ερωτήσεις απτόμενες της μυστικότητας των διασκέψεων. Αφετέρου, οι ίδιοι δικαστές έλαβαν αμφότεροι εντολή εκ μέρους του αναπληρωτή του υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών με την οποία καλούνταν να υποβάλουν γραπτή δήλωση σχετικά με το ενδεχόμενο «υπερβάσεως της δικαστικής εξουσίας», για τον λόγο ότι είχαν προβεί στις υπό κρίση προδικαστικές παραπομπές αντιθέτως προς τις προϋποθέσεις του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

22 Με δικόγραφα που κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Δεκεμβρίου 2019, στις 13 Φεβρουαρίου 2020 και στις 2 Μαρτίου 2020, ο Rzecznik Praw Obywatelskich (Συνήγορος του Πολίτη, Πολωνία) ζήτησε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

23 Προς στήριξη της από 24 Δεκεμβρίου 2019 αιτήσεώς του, ο Συνήγορος του Πολίτη υποστηρίζει ότι ο γενικός εισαγγελέας, στις προτάσεις του, εκτίμησε ότι οι υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να κριθούν απαράδεκτες επειδή, κατ' ουσίαν, το Δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του επαρκή πραγματικά και νομικά στοιχεία για να αποφανθεί επί των αιτήσεων αυτών και να διαπιστώσει αν υφίσταται παράβαση της υποχρεώσεως των κρατών μελών να διασφαλίζουν την ανεξαρτησία των δικαστών. Υπό τις συνθήκες αυτές, κατά τον Πολωνό Συνήγορο του Πολίτη, το Δικαστήριο πρέπει να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας προκειμένου, αφενός, να παράσχει στα μέρη τη δυνατότητα να διατυπώσουν τις απόψεις τους επί αυτού του ενδεχόμενου λόγου απαραδέκτου των εν λόγω αιτήσεων, ο οποίος, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας, ούτε προβλήθηκε ούτε συζητήθηκε από τα ενδιαφερόμενα μέρη, και, αφετέρου, να διευκρινίσει περαιτέρω τις περιστάσεις των υποθέσεων όπως προσήκει.

24 Στην ίδια αίτηση, ο Συνήγορος του Πολίτη μνημονεύει επίσης νέα πραγματικά περιστατικά, τα οποία συνέβησαν κατόπιν της περατώσεως της προφορικής διαδικασίας και τα οποία δύνανται, κατ' αυτόν, να καταδείξουν τον μη υποθετικό χαρακτήρα των υποβληθέντων στο Δικαστήριο ερωτημάτων και, ως εκ τούτου, να ασκήσουν αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως που θα εκδώσει το Δικαστήριο στις υπό κρίση συνεκδικαζόμενες υποθέσεις. Τα νέα αυτά πραγματικά περιστατικά συνίστανται, αφενός, σε ορισμένο αριθμό συγκεκριμένων περιπτώσεων κατά τις οποίες κινήθηκαν προσφάτως πειθαρχικές διαδικασίες κατά δικαστών λόγω του περιεχομένου των αποφάσεων που εξέδωσαν και, ιδίως, αποφάσεων στις οποίες οι εν λόγω δικαστές επιχείρησαν να ακολουθήσουν τα διδάγματα που συνάγονται εκ την αποφάσεως του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982).

25 Αφετέρου, όπως επισημαίνει ο Πολωνός Συνήγορος του Πολίτη, η Δίαιτα ψήφισε, στις 20 Δεκεμβρίου 2019, τον ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw [νόμο περί τροποποιήσεως του νόμου περί της οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, του νόμου περί του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και πλειόνων άλλων νόμων], ο οποίος έχει ως σκοπό να επιδεινώσει ουσιωδώς το ισχύον για τους δικαστικούς λειτουργούς πειθαρχικό καθεστώς και ο οποίος προβλέπει, μεταξύ άλλων, προκειμένου να καταστήσει άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας την απόφαση αυτή του Δικαστηρίου, ότι το κύρος διορισμού δικαστή ή η νομιμότητα συνταγματικού οργάνου δεν μπορούν να αμφισβητηθούν από δικαστήριο, άλλως θα ασκηθούν πειθαρχικές διώξεις κατά του δικαστή ή των δικαστών που υπηρετούν σε αυτό. Για τους ίδιους λόγους, ο ως άνω νόμος υπάγει πλέον κάθε αιτίαση περί ελλείψεως ανεξαρτησίας δικαστή ή δικαστηρίου στην αποκλειστική αρμοδιότητα του νεοσυσταθέντος Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Nawyższego (τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία), το οποίο χαρακτηρίζεται, ιδίως όσον αφορά τη διαδικασία διορισμού των μελών του, από ελαττώματα ανάλογα με εκείνα που επισήμανε το Δικαστήριο όσον αφορά το πειθαρχικό τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην απόφασή του της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982).

26 Στην από 13 Φεβρουαρίου 2020 συμπληρωματική αίτησή του, ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει, αφενός, ότι ο νόμος αυτός της 20ής Δεκεμβρίου 2019 υπεγράφη, εν τω μεταξύ, από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας, στις 4 Φεβρουαρίου 2020 και δημοσιεύθηκε (Dz. U. του 2020, θέση 190), ενώ ως ημερομηνία θέσεώς του σε ισχύ καθορίσθηκε η 14η Φεβρουαρίου 2020. Αφετέρου, μνημονεύεται η συνέχιση και ο πολλαπλασιασμός των πειθαρχικών διαδικασιών και διοικητικών μέτρων, καθώς και, πλέον, η επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων κατά δικαστών, ιδίως για τους λόγους που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 24 της παρούσας αποφάσεως. Στην από 2 Μαρτίου 2020 συμπληρωματική αίτησή του, ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει ότι η Prokuratura Krajowa (Εθνική Εισαγγελική Αρχή, Πολωνία) υπέβαλε προσφάτως στο πειθαρχικό τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου, κατ' εφαρμογήν του ως άνω νόμου της 20ής Δεκεμβρίου 2020, αίτημα για την άρση της ασυλίας του δικαστή που είχε υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-563/18 και για την παροχή αδείας προκειμένου να ασκηθεί ποινική δίωξη κατά του συγκεκριμένου δικαστή επειδή επέτρεψε στα μέσα ενημερώσεως να καταγράψουν τη δημόσια έκδοση αποφάσεως επί υποθέσεως σχετικής με αμφισβήτηση της αλλαγής του τόπου συνεδριάσεων της Δίαιτας, με την οποία παρήγγειλε στην εισαγγελία να συνεχίσει τη σχετική έρευνα. Κατά τον Συνήγορο του Πολίτη, η εξέλιξη την οποία καταδεικνύουν τα νέα αυτά στοιχεία πρέπει να ληφθεί υπόψη από το Δικαστήριο προκειμένου να εκτιμηθεί το παραδεκτό και η ουσία των ερωτημάτων που του έχουν υποβληθεί στο πλαίσιο των υπό κρίση υποθέσεων, στοιχείο το οποίο δικαιολογεί την εκ μέρους του Δικαστηρίου επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

27 Υπενθυμίζεται συναφώς, αφενός, ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου δεν προβλέπουν δυνατότητα των κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού αυτού ενδιαφερομένων να διατυπώνουν παρατηρήσεις σε απάντηση των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα [απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

28 Αφετέρου, δυνάμει του άρθρου 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του. Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας αυτός καταλήγει στις εν λόγω προτάσεις. Κατά συνέπεια, η διαφωνία οποιουδήποτε ενδιαφερομένου με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, όποια και αν είναι τα ζητήματα που εξετάζει ο γενικός εισαγγελέας με τις προτάσεις του αυτές, δεν μπορεί να συνιστά αυτή καθεαυτήν λόγο που δικαιολογεί την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας [απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

29 Πάντως, το Δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού του Διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτισθεί επαρκώς ή όταν ένας διάδικος, μετά τη λήξη της διαδικασίας αυτής, επικαλείται νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου, ή ακόμη όταν η διαφορά πρέπει να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των ενδιαφερομένων.

30 Εν προκειμένω, ωστόσο, το Δικαστήριο, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, κρίνει ότι διαθέτει, κατόπιν της έγγραφης διαδικασίας και της επ' ακροατηρίου συζητήσεως που διεξήχθη ενώπιόν του, όλα τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί επί της υποθέσεως και ότι τα νέα πραγματικά περιστατικά που προβάλλει ο Συνήγορος του Πολίτη δεν δύνανται να ασκήσουν αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως που καλείται να εκδώσει το Δικαστήριο. Το Δικαστήριο επισημαίνει, επίσης, ότι οι διαφορές των υπό κρίση συνεκδικαζομένων υποθέσεων δεν απαιτείται να επιλυθούν βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των ενδιαφερομένων. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν απαιτείται να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

31 Το Δημόσιο Ταμείο, ο Prokurator generalny (Γενικός Εισαγγελέας, Πολωνία) και η Πολωνική Κυβέρνηση προβάλλουν αναρμοδιότητα του Δικαστηρίου να επιληφθεί των υπό κρίση αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως, υποστηρίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι τόσο οι διαφορές των κύριων δικών, οι οποίες έχουν αμιγώς εσωτερικό χαρακτήρα και δεν εμπίπτουν στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, όσο και οι εθνικές διατάξεις σχετικά με την οργάνωση των εθνικών δικαστηρίων και με τα ισχύοντα για τους δικαστές πειθαρχικά μέτρα, οι οποίες εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.

32 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, δηλαδή της διατάξεως της οποίας την ερμηνεία αφορούν εν προκειμένω τα υποβληθέντα στο Δικαστήριο ερωτήματα, τα κράτη μέλη καθιερώνουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται ο σεβασμός του δικαιώματος των ιδιωτών σε αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, στα κράτη μέλη απόκειται να προβλέπουν σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων καθώς και διαδικασιών δυνάμενων να διασφαλίσουν τον αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο στους εν λόγω τομείς [αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 5ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία των τακτικών δικαστηρίων), C-192/18, EU:C:2019:924, σκέψη 99 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

33 Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι η διάταξη αυτή σκοπεί να διασφαλίσει την αποτελεσματική δικαστική προστασία στους «τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», ανεξαρτήτως της περιπτώσεως στην οποία τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή το δίκαιο αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 29, και της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 82 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

34 Ως εκ τούτου, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ τυγχάνει ιδίως εφαρμογής στην περίπτωση κάθε εθνικού οργάνου δυνάμενου να αποφαίνεται, ως δικαιοδοτικό όργανο, επί ζητημάτων απτομένων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και εμπιπτόντων, επομένως, σε τομείς που διέπονται από το δίκαιο αυτό [πρβλ. αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 40, και της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 83 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

35 Τούτο συμβαίνει στην περίπτωση των αιτούντων δικαστηρίων, τα οποία δύνανται, πράγματι, να κληθούν, ως πολωνικά τακτικά δικαστήρια, να αποφανθούν επί ζητημάτων απτομένων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και, ως «δικαστήρια», κατά την οριζόμενη από το δίκαιο της Ένωσης έννοια, εντάσσονται στο πολωνικό σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων στους «τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, οπότε τα δικαστήρια αυτά πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας [απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία των τακτικών δικαστηρίων), C-192/18, EU:C:2019:924, σκέψη 104].

36 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι, μολονότι η οργάνωση της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους, εντούτοις, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, από το άρθρο 19,

παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ [απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία των τακτικών δικαστηρίων), C-192/18, EU:C:2019:924, σκέψη 102 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

37 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

Επί του παραδεκτού

38 Το Δημόσιο Ταμείο, ο Πολωνός Γενικός Εισαγγελέας και η Πολωνική Κυβέρνηση αντιτάσσουν επίσης ότι οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτες για τους ακόλουθους λόγους. Αφενός, οι αποφάσεις περί παραπομπής δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 94 του Κανονισμού Διαδικασίας, δεδομένου ότι, μεταξύ άλλων, δεν διευκρινίζεται με αυτές η σχέση μεταξύ της διατάξεως του δικαίου της Ένωσης της οποίας ζητείται η ερμηνεία και της εφαρμοστέας στις διαφορές των κύριων δικών εθνικής νομοθεσίας.

39 Αφετέρου, τα ως άνω ενδιαφερόμενα μέρη υποστηρίζουν ότι τα υποβληθέντα ερωτήματα ουδεμία σχέση έχουν με τις διαδικασίες και το αντικείμενο των διαφορών των κύριων δικών, αλλά έχουν γενικό και υποθετικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι τα αιτούντα δικαστήρια δεν καλούνται να εφαρμόσουν, στις διαφορές αυτές, ούτε τις εθνικές διατάξεις περί πειθαρχικού καθεστώτος των δικαστών ούτε το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ. Ο αμιγώς υποθετικός χαρακτήρας των ερωτημάτων προκύπτει επίσης από το ότι η κίνηση πειθαρχικών διαδικασιών κατόπιν των αποφάσεων που θα εκδώσουν τα αιτούντα δικαστήρια επί των υποθέσεων των κύριων δικών είναι, στην παρούσα φάση, απλώς ενδεχόμενη, οπότε τα ερωτήματα δεν αφορούν τις διαφορές των κύριων δικών, αλλά πιθανές μελλοντικές διαφορές που ενδέχεται να ανακύψουν μεταξύ των οικείων δικαστών και των εθνικών πειθαρχικών αρχών. Τυχόν απάντηση στα εν λόγω ερωτήματα δεν μπορεί να επηρεάσει την υποχρέωση των αιτούντων δικαστηρίων να αποφανθούν επί των υποθέσεων των κύριων δικών βάσει των εφαρμοστέων εθνικών ουσιαστικών και δικονομικών διατάξεων ούτε να μεταβάλει το περιεχόμενο της υποχρεώσεως αυτής. Επομένως, δεν είναι αναγκαία για την εκδίκαση των εν λόγω υποθέσεων.

40 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φρονεί επίσης ότι οι υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτες, κατά το μέτρο που ο κανόνας του δικαίου της Ένωσης τον οποίο αφορούν τα υποβληθέντα στο Δικαστήριο ερωτήματα ουδεμία σχέση έχει με το αντικείμενο των διαφορών των κύριων δικών, οι οποίες αφορούν, αφενός την καταβολή των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε πολωνικός δήμος λόγω της ασκήσεως ορισμένων αρμοδιοτήτων που του ανατέθηκαν στο πλαίσιο της δημόσιας διοικήσεως και, αφετέρου, στην ασκηθείσα κατά ορισμένων προσώπων ποινική δίωξη λόγω της συμμετοχής σε απαγωγές, δίωξη στο πλαίσιο της οποίας εξετάζεται ιδίως η κατ' εξαίρεση επιβολή μειωμένων ποινών. Επιπλέον, κατά την Επιτροπή, η απάντηση που μπορεί να δώσει το Δικαστήριο στα προδικαστικά ερωτήματα δεν δύναται να καθορίσει το περιεχόμενο κάποιας προκριματικής αποφάσεως την οποία θα κληθούν να λάβουν τα αιτούντα δικαστήρια, σε δικονομικό πλαίσιο ή σχετικά με την αρμοδιότητα και δικαιοδοσία τους, πριν αποφανθούν, ενδεχομένως, επί της ουσίας των διαφορών των κύριων δικών. Μια τέτοια απάντηση δεν θα ανταποκρινόταν επομένως, κατά την Επιτροπή, σε εγγενή ανάγκη για την επίλυση των διαφορών αυτών, αλλά θα ισοδυναμούσε, για το Δικαστήριο, με τη διατύπωση συμβουλευτικής γνώμης επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων.

41 Σχετικώς με τα διάφορα προεκτεθέντα, επισημαίνεται, καταρχάς, ότι τα αιτούντα δικαστήρια, στις αιτήσεις τους προδικαστικής αποφάσεως, πρώτον, εξέθεσαν επαρκώς τις περιστάσεις των διαφορών των κύριων δικών και, δεύτερον, μνημόνευσαν λεπτομερώς τις διατάξεις που αποτελούν το νέο εθνικό νομικό πλαίσιο όσον αφορά το ισχύον για τους δικαστές πειθαρχικό καθεστώς. Τρίτον, τα δικαστήρια αυτά επισήμαναν τόσο τους λόγους για τους οποίους, ως εθνικά δικαστήρια δυνάμενα να αποφανθούν επί της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, διατηρούν αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αν το εν λόγω καθεστώς είναι σύμφωνο με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ όσο και

τους λόγους για τους οποίους εκτιμούν ότι η απάντηση στα υποβληθέντα στο Δικαστήριο ερμηνευτικά ερωτήματα είναι αναγκαία για τις αποφάσεις που θα εκδώσουν επί των εκκρεμών διαφορών των κύριων δικών, λαμβανομένης υπόψη της έντονης ανησυχίας τους, στο ιδιαίτερο πλαίσιο που χαρακτηρίζει τις δίκες αυτές, ότι θα κινηθούν εναντίον των οικείων δικαστών πειθαρχικές διαδικασίες σε περίπτωση που εκδικάσουν τις εν λόγω διαφορές κατά τον τρόπο που εκτέθηκε στις σκέψεις 4 και 5, αντιστοίχως, της παρούσας αποφάσεως.

42 Ενεργώντας ως ανωτέρω, τα αιτούντα δικαστήρια εκπλήρωσαν τις απαιτήσεις που υπενθυμίζονται στο άρθρο 94 του Κανονισμού Διαδικασίας, ιδίως δε την προβλεπόμενη στο σημείο γ΄ του άρθρου αυτού, εκθέτοντας επαρκώς τους λόγους οι οποίοι τα οδήγησαν εν προκειμένω να υποβάλουν ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και αναλύοντας, ειδικότερα, τη σχέση που διαβλέπουν μεταξύ της ως άνω διατάξεως της Συνθήκης και των εθνικών διατάξεων οι οποίες, κατά τα αιτούντα δικαστήρια, δύνανται να ασκήσουν επιρροή επί της δικαιοδοτικής διαδικασίας που θα καταλήξει στην έκδοση των αποφάσεών τους και, ως εκ τούτου, επί της εκβάσεως των ενώπιόν τους κύριων δικών.

43 Πρέπει να υπομνησθεί εξάλλου ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που υποβάλλει το εθνικό δικαστήριο, εντός του νομοθετικού και πραγματικού πλαισίου το οποίο αυτό προσδιορίζει με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο, τεκμαίρονται λυσιτελή (αποφάσεις της 15ης Μαΐου 2003, Salzmann, C-300/01, EU:C:2003:283, σκέψη 31, και της 29ης Ιουνίου 2017, Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, σκέψη 16 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

44 Ωστόσο, κατά πάγια επίσης νομολογία, η διαδικασία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, με την οποία το Δικαστήριο παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που τους είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλούνται να αποφανθούν (αποφάσεις της 18ης Οκτωβρίου 1990, Dzodzi, C-297/88 και C-197/89, EU:C:1990:360, σκέψη 33, και της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Fish Legal και Shirley, C-279/12, EU:C:2013:853, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Ο δικαιολογητικός λόγος της προδικαστικής παραπομπής δεν έγκειται στη διατύπωση συμβουλευτικής γνώμης επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων, αλλά στην αυτονόητη ανάγκη αποτελεσματικής επιλύσεως μιας ένδικης διαφοράς (αποφάσεις της 15ης Ιουνίου 1995, Zabala Erasun κ.λπ., C-422/93 έως C-424/93, EU:C:1995:183, σκέψη 29, και της 10ης Δεκεμβρίου 2018, Wightman κ.λπ., C-621/18, EU:C:2018:999, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

45 Όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η ζητούμενη προδικαστική απόφαση πρέπει να είναι αναγκαία για να καταστεί δυνατή η εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου «έκδοση της δικής του απόφασης» επί της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί (πρβλ. απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, σκέψη 35).

46 Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα υπενθυμίσει ότι τόσο από το γράμμα όσο και από την οικονομία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ προκύπτει ότι η διαδικασία προδικαστικής αποφάσεως προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ότι εκκρεμεί πράγματι διαφορά ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας αυτά καλούνται να εκδώσουν απόφαση που θα λαμβάνει υπόψη την προδικαστική απόφαση (αποφάσεις της 21ης Απριλίου 1988, Pardini, 338/85, EU:C:1988:194, σκέψη 11, της 4ης Οκτωβρίου 1991, Society for the Protection of Unborn Children Ireland, C-159/90, EU:C:1991:378, σκέψεις 12 και 13, και της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2014:101, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

47 Όσον αφορά την αποστολή του Δικαστηρίου, πρέπει, στο πλαίσιο αυτό, να γίνει διάκριση μεταξύ της περιπτώσεως κατά την οποία το Δικαστήριο επιλαμβάνεται προδικαστικής παραπομπής και εκείνης κατά την οποία επιλαμβάνεται προσφυγής λόγω παραβάσεως. Πράγματι, ενώ στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως το Δικαστήριο εξετάζει, εν γένει και χωρίς να απαιτείται σχετικώς η ύπαρξη ένδικης διαφοράς αχθείσας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, εάν το αμφισβητούμενο από την Επιτροπή

εθνικό μέτρο ή πρακτική δύναται να είναι αντίθετο προς το δίκαιο της Ένωσης, στο πλαίσιο διαδικασίας προδικαστικής αποφάσεως, αντιθέτως, αποστολή του Δικαστηρίου είναι να συνδράμει το αιτούν δικαστήριο στην επίλυση συγκεκριμένης διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του δευτέρου (πρβλ. απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, σκέψη 49).

48 Στο πλαίσιο τέτοιας διαδικασίας, πρέπει, επομένως, να υφίσταται μεταξύ της εν λόγω διαφοράς και των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης σύνδεσμος τέτοιος ώστε η ερμηνεία αυτή να ανταποκρίνεται σε αντικειμενική ανάγκη για την απόφαση την οποία πρέπει να εκδώσει το αιτούν δικαστήριο (πρβλ. διάταξη της 25ης Μαΐου 1998, Nour, C-361/97, EU:C:1998:250, σκέψη 15 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

49 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται, πρώτον, ότι οι διαφορές των κύριων δικών ουδόλως συνδέονται, επί της ουσίας, με το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, το οποίο αφορούν τα προδικαστικά ερωτήματα, και ότι, ως εκ τούτου, τα αιτούντα δικαστήρια δεν καλούνται να εφαρμόσουν το δίκαιο αυτό ή τη διάταξη αυτή προκειμένου να συναγάγουν την επί της ουσίας λύση που πρέπει να δοθεί στις εν λόγω ένδικες διαφορές. Ως προς τούτο, οι υπό κρίση συνεκδικαζόμενες υποθέσεις διαφέρουν, μεταξύ άλλων, από την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), όπου το αιτούν δικαστήριο είχε επιληφθεί προσφυγής με αίτημα την ακύρωση διοικητικών αποφάσεων περί μειώσεως των αποδοχών των μελών του Tribunal de Contas (Ελεγκτικού Συνεδρίου, Πορτογαλία), κατ' εφαρμογήν εθνικής νομοθεσίας προβλέπουσας τη μείωση αυτή, των οποίων αμφισβητούνταν ενώπιον του εν λόγω αιτούντος δικαστηρίου ο σύμφωνος χαρακτήρας με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

50 Δεύτερον, μολονότι το Δικαστήριο έχει κρίνει παραδεκτά προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία δικονομικού χαρακτήρα διατάξεων του δικαίου της Ένωσης τις οποίες οφείλει να εφαρμόσει το αιτούν δικαστήριο για να εκδώσει την απόφασή του (πρβλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, σκέψεις 41 και 42), εντούτοις τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο των υπό κρίση συνεκδικαζομένων υποθέσεων δεν έχουν τέτοιο περιεχόμενο.

51 Τρίτον, η απάντηση του Δικαστηρίου στα εν λόγω ερωτήματα δεν φαίνεται ούτε δυνάμενη να παράσχει στα αιτούντα δικαστήρια ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης η οποία θα καθιστά δυνατή την επίλυση δικονομικών ζητημάτων του εθνικού δικαίου προκειμένου να αποφανθούν επί της ουσίας των διαφορών των οποίων έχουν επιληφθεί. Ως προς τούτο, οι υπό κρίση υποθέσεις διαφέρουν επίσης, επί παραδείγματι, από τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκε η απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982), στις οποίες η προδικαστική ερμηνεία που είχε ζητηθεί από το Δικαστήριο εδύνατο να επηρεάσει το ζήτημα του καθορισμού του αρμόδιου δικαστηρίου για την επί της ουσίας επίλυση διαφορών απτομένων του δικαίου της Ένωσης, όπως προκύπτει ειδικότερα από τις σκέψεις 100, 112 και 113 της αποφάσεως αυτής.

52 Υπό τις συνθήκες αυτές, από τις αποφάσεις περί παραπομπής δεν προκύπτει η ύπαρξη συνδέσμου μεταξύ της διατάξεως του δικαίου της Ένωσης την οποία αφορούν τα υπό κρίση προδικαστικά ερωτήματα και των διαφορών των κύριων δικών, λόγω του οποίου η ζητούμενη ερμηνεία θα παρίστατο αναγκαία προκειμένου να μπορέσουν τα αιτούντα δικαστήρια, εφαρμόζοντας τα διδάγματα εκ της ερμηνείας αυτής, να εκδώσουν τις αποφάσεις τους επί των εκκρεμών ενώπιόν τους διαφορών.

53 Επομένως, τα εν λόγω ερωτήματα δεν αφορούν ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ανταποκρινόμενη σε αντικειμενική ανάγκη για την επίλυση των διαφορών αυτών, αλλά έχουν γενικό χαρακτήρα.

54 Όσον αφορά το γεγονός ότι τα αιτούντα δικαστήρια επισήμαναν, στις επιστολές τους που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 20 και 21 της παρούσας αποφάσεων, ότι κατά των δύο δικαστών οι οποίοι υπέβαλαν τις υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως διενεργείται, εξαιτίας των αιτήσεων

αυτών, προκαταρκτική έρευνα κατόπιν της οποίας μπορεί να κινηθεί πειθαρχική διαδικασία εις βάρος τους, επισημαίνεται ότι οι διαφορές των κύριων δικών στο πλαίσιο των οποίων έχουν υποβληθεί στο Δικαστήριο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως στις υπό κρίση υποθέσεις δεν αφορούν το ζήτημα αυτό. Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι, όπως εξέθεσε η Πολωνική Κυβέρνηση στις γραπτές παρατηρήσεις της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, οι εν λόγω υποθέσεις διεξαγωγής έρευνας τέθηκαν εν τω μεταξύ στο αρχείο, διότι δεν αποδείχθηκε καμία πειθαρχική παράβαση συνιστώσα προσβολή της αξιοπρέπειας του δικαστικού λειτουργήματος λόγω της υποβολής των αιτήσεων αυτών προδικαστικής αποφάσεως.

55 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει πάντως να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ακρογωνιαίο λίθο του δικαιοδοτικού συστήματος που καθιερώνεται με τις Συνθήκες αποτελεί η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η οποία, καθιερώνοντας τον διάλογο σε επίπεδο δικαιοδοτικών οργάνων μεταξύ του Δικαστηρίου και των δικαστηρίων των κρατών μελών, αποσκοπεί στη διασφάλιση της ενότητας της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, καθιστώντας, επομένως, δυνατή τη διασφάλιση της συνοχής, της πλήρους αποτελεσματικότητάς του και της αυτονομίας του, καθώς και, εν τέλει, του ιδιάζοντος χαρακτήρα του δικαίου που θεσπίζουν οι Συνθήκες (γνωμοδότηση 2/13, της 18ης Δεκεμβρίου 2014, EU:C:2014:2454, σκέψη 176, και απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2018, XC κ.λπ., C-234/17, EU:C:2018:853, σκέψη 41).

56 Κατά πάγια, επίσης, νομολογία του Δικαστηρίου, με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ παρέχεται στα εθνικά δικαστήρια ευρύτατη ευχέρεια να υποβάλλουν στο Δικαστήριο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως, σε περίπτωση κατά την οποία κρίνουν ότι υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν τους εγείρει ζητήματα ερμηνείας ή εκτιμήσεως του κύρους διατάξεων του δικαίου της Ένωσης επί των οποίων η απάντηση είναι απαραίτητη για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί. Τα εθνικά δικαστήρια είναι εξάλλου ελεύθερα να ασκούν την ευχέρεια αυτή σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας κρίνουν σκόπιμο (αποφάσεις της 5ης Οκτωβρίου 2010, Elchinov, C-173/09, EU:C:2010:581, σκέψη 26, και της 24ης Οκτωβρίου 2018, XC κ.λπ., C-234/17, EU:C:2018:853, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

57 Ένας κανόνας του εθνικού δικαίου δεν μπορεί, επομένως, να εμποδίζει εθνικό δικαστήριο να κάνει χρήση της ευχέρειας αυτής, η οποία είναι εν τέλει συμφυής με το σύστημα συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, που καθιερώνει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, και με τα καθήκοντα του επιφορτισμένου με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δικαστή, τα οποία αναθέτει η εν λόγω διάταξη στα εθνικά δικαστήρια [απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 103 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

58 Δεν επιτρέπονται επομένως εθνικές διατάξεις οι οποίες ενδέχεται να εκθέτουν τους εθνικούς δικαστές σε κίνδυνο πειθαρχικών διαδικασιών λόγω του ότι υπέβαλαν στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως (πρβλ. διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 1ης Οκτωβρίου 2018, Miasto Łowicz και Prokuratura Okręgowa w Płocku, C-558/18 και C-563/18, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:923, σκέψη 21). Πράγματι, απλώς και μόνον το ενδεχόμενο ασκήσεως πειθαρχικής διώξεως λόγω της υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως ή της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου να εμμείνει στην παραπομπή αυτή μετά την υποβολή της δύναται να θίξει την εκ μέρους των οικείων δικαστών αποτελεσματική άσκηση της ευχέρειας και των καθηκόντων που υπομνήσθηκαν στην προηγούμενη σκέψη.

59 Η προστασία των δικαστών αυτών έναντι του κινδύνου πειθαρχικών διαδικασιών ή κυρώσεων επειδή άσκησαν την εμπίπτουσα στην αποκλειστική αρμοδιότητά τους ευχέρεια υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο αποτελεί, εξάλλου, εγγύηση συμφυή με την ανεξαρτησία τους (πρβλ. διάταξη της 12ης Φεβρουαρίου 2019, RH, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, σκέψη 47), ανεξαρτησία η οποία είναι ειδικότερα κεφαλαιώδους σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος δικαστικής συνεργασίας το οποίο ενσαρκώνει ο μηχανισμός προδικαστικής παραπομπής

του άρθρου 267 ΣΛΕΕ [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

60 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, οι υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να κριθούν απαράδεκτες.

Επί των δικαστικών εξόδων

61 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως τις οποίες υπέβαλαν το Sąd Okręgowy w Łodzi (πρωτοδικείο Łódź, Πολωνία) και το Sąd Okręgowy w Warszawie (πρωτοδικείο Βαρσοβίας, Πολωνία), με αποφάσεις της 31ης Αυγούστου 2018 και της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, κρίνονται απαράδεκτες.

(υπογραφές)